

conflagrations extinguuntur, omnia bella recedunt, omnia mala pereunt. Præsentia Joannis disciplinæ, morumque integritatem restaurat, studiis vitam restituit, doctrinâ, virtus, et merita florescunt, exardescit rudium pietas, populorum in Ecclesiæ ministris fiducia augetur, ministrorum auctoritas magis splendescit, ipsa quoque Religio totis connititur viribus, Principesque sœculares suum præsidium ei sponte, bonaèque voluntatis præstant, renascitur denique pax, non ea, quæ sita est in otiosa et indiferenti Religionis incuria, non ea funesta pax, qua potissimum affligitur Ecclesia exclamans verbis Isaiæ: *Ecce in pâce amaritudo mea amarissima; sed quæ est vinculum cum unitate spiritus juxta præceptum Apostoli: Estote solicieti, servate unitatem spiritus in vinculo pacis.* Joannes semper meminerat eum esse ministrum illius, qui in scripturis exhibetur ut *Pacificans per sanguinem crucis ejus sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt, et qui non est dissentionis Deus, sed pax.* Pax inquam, quæ superat omnem sensum, magnificis dulcissimisque verbis suadere, quod vult, nunquam destitit. *Pax tecum* vultu æquabili, serenoque clamabat in sua privata cappella: “*pax vobis*” canebat in hac Basilica, quadam cum gravitate conjunctam hilaritatem præseferens: pax, pax vociferabatur in omnibus dissentionibus et bellis. Tuque, alma pax, merces donata hominibus bona voluntatis Antistitem nostrum exultantem vel afflictum numquam deseruisti. *Ubi sollicitudo ejus?* Vigebat semper in operibus suis, sed leniter, potius dicam mitissimè. Dum Paræcias perhistrabat a seipso sacras ædes, altaria, imagines, vasa et supellectilem explorabat, vitam et mores clericorum, præcipue qui curam animarum obtinuerant, sedulo et prudenter serutabatur. Cum illis de populorum salute agebat, de pauperum inopia subvenienda, de senium imbecillitate robo-

randa, de viduarum lacrymis solatio, vel saltem spe fidissima, abstergendis, de orphanorum tegenda nuditate, de omnibus denique adjumentis ad perficiendam fidem catholicam, et confirmandam christianam charitatem, populosque de virtute in virtutem ad felicitatem veram, æternamque maximè, dirigendos.

iQuid ego nunc comitatem, affabilitatem, humanitatem, prædicem, quæ tanta erat, ut neminem, aut aspectu, aut colloquio suo arceret, omnium postulata libenter cognosceret, nihil justè petentibus denegaret; et si quid negare cogebatur, ea tamen utebatur lenitate sermonis, ut eos quoque quibus negabat hilarés a se pacatosque dimitteret?

Videte, auditores, quare in consiliariis suis prudentiam, et benevolentiam requirebat. Omnes juxta præceptum Domini affirmabat ipse etiam inimicos diligere oportere; sed ad consilium illos tantum eligi convenire, qui prudentes et benevoli esse videantur. Sic ajebat, ut Dominus noster J. C. et imprudens discipuli et fratrū infidele consilium refutabat, dicens improbido: “*non sapis quæ Dei sunt,*” et malevolis “*vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendas.*” In argumentum illius veritatis adducebat electionem Petri a Magistro factam propter ejus benevolentiam et fidem: “*Sed rem difficilem postulas*” dignissime Præsul, tunc inquit homo quidam magnus, “*vix in multitudine hominum unum reperies in utraque gratia consummatum.*” *Multi sunt amici, unus autem sit tibi consiliarius de mille.* Miramini vero, auditores quomodo selegit quos constituit adjutores regimini Diæcessis et muneris pastoralis. Nec sprevit senes, nec prætulit; cum autem videbat quosdam juniorum super senes intelligere, moribus antiquare dies, prævenire tempora meritis, et quod ætati deerat compensari virtutibus, firmiter sequebatur admonitionem Apostoli; “*Nemo contemnat ado-*

lescentiam." Statim in memoriam revocabat illud sapientiae "Senectus venerabilis est non diurna neque annorum numero computata. Cani autem sunt sensus hominis, et ætas senectutis vita immaculata." Denique ante oculos suos versabantur exempla divina, in primis boni pueri Samue lis, qui loquenti Deo promptus aderat auditor dicens: "Loquere Domine quia audit servus tuus," ac si diceret. "Paratus sum, et non sunt turbatus, ut custodiam mandata tua;" secundo, boni Jeremiæ, qui quamvis sese excusat pueritia, nihilominus constitutus fuit super gentes et super regna: postremò, boni Danielis, eujus spiritum suscitavit Deus, ut convinceret iniqua judicia, et sanguinem innoxium liberaret.

¶ Quid de integritate, firmitate, ac perspicacitate dicam? ¶ quantum ei prudentiae et acuminis ad videnda ea, quæ vera et recta sunt; quantum animi et libertatis ad ea proferenda; quantum auctoritatis ad sustinenda semper fuit!

Nihil unquam ille in dicenda sententia sua aut metui, aut gratiæ dedit; numquam ad cuiusdam, necum principis voluntatem, orationem suam accommodavit; numquam aliquid veritate prius, aut antiquius habuit. Itaque vulgo dicebatur, nihil ab eo precibus peti oportere: preces enim apud eum neque ad justa obtainenda necessariæ, neque ad injusta extorquenda efficaces.

De paupertate sua, atque humilitate quid loquar? semper pauper et humilis fuit. Semper avertit a se quidquid luxus et ostentationis erat: in cultu exteriori simplicitatem, incessu non ficto sed naturali gravitatem, in vultu egregiam humanitatem, magnamque affabilitatem præseferebat. Semper habebat enim in mente illud Ecclesiastici "Amictus corporis, et risus dentium, et gressus hominis enuntiant de illo." Licet episcopali solio sedentem ipsum, ut alte-

rum Salomonem vidistis, nunquam desuit ille dies antiquos cogitare, et annos aeternos in mente habere, atque ideo semper ante oculos sibi proponere solebat: "Vanitas vanitatum, et omnia vanitas." Hinc effecta est illa omnium admiratio qua omnes Antistitem sine pompa, sine luxu, sine apparatu, sine cohorte episcopali, magis atque magis venerandum esse, profitebantur. Insculpta in corde suo videbatur doctrina Divi Bernardi de moribus et officio episcoporum, præcipue ea verba "Honorificabis non cultu vestium, non equoram fastu,... sed ornatis moribus, studiis spiritualibus, operibus bonis." Sciebat etiam sine humilitate nullas esse virtutes, quoniam "humilibus Deus dat gratiam." Haec virtus alias virtutes accipit, acceptas servat, servatas consummat, et consummatas defendit: nam inimicam omnis gratia, omnisque initium peccati debellat superbiam, et tam a se, quam a coeteris virtutibus terroriam illius propulsat tyrannidem.

¶ Quid de patientia, quæ perficit omnia? Duo sunt quæ cum ad extremum vitæ ventum est, etiam spectatae virtutis viros de gradu deficere interdum solent: nimur doloris acerbitas, et mortis metus. Sunt autem qui quandiu a se mortis periculum abesse confidunt, dolorem satis forti animo ferunt; et sunt qui dum gravi et diurno dolore cruentur, imminentem mortis necessitatem satis æquo animo expectant. Qui autem utrumque præstet, ut neque doloris acerbitate ac diurnitate frangatur, neque adventantis, atque imminentis mortis metu terreatur, ei pectus incredibili quadam fortitudine armatum esse ac munitum necesse est. Quæ laus si cuiquam meritò tributa est, huic certe omnium confessione est tribuenda. Qui cum tribus integris annis, et quatuor itidem mensibus tanta vi doloris oppressus fuit, quanta in fortem virum cadere

potest; nunquam tamen ullam vocem parum a se dignam emisit; sed illud in ore frequentissime habebat: "Domine adde dolorem, dum addas et patientiam." Præcamini Deum, ajebat aliquando circumstantibus, me non desperantem esse vi doloris; nullo modo vos rogo me ad sanitatem restitu, sed patientiam maxime augeri; petite ut accipiam. Mortem autem sibi ab ipso morbi principio certam atque exploratam ita non exhorruit, ut de ea sine ulla prorsus aut vultus, aut animi perturbatione loqueretur; planeque ostenderet eam a se, ut D. Paulus in lucro pon. Ac ne cui dubium sit præscivisse eum, ex illo morbo moriturum fore, duas apertas atque illustres hujus rei significationes dedit. Unam quae sita est in meta littorae pastoralis de immaculata conceptione Virginis Mariae, cui lucubrationi ultimam dedit manum die vigesima secunda Februarii hujus anni, id est quadragesimo primo ante ipsius obitum die. Alteram quod cum ob quamdam morbi levationem, depulsum ab eo esse mortis periculum, constans Medicus opinio esset; nihilominus sacrosanctam Eucharistiam sibi afferri per modum Viatici jussit instanter, ut pote ad aliam vitam proximè commigraturum certe præsentiens. Utinam auditores præsagium eventus fefellerint! Sed in consiliis Dei statutum erat Ecclesiam Mechoacanensem pridie idus Aprilis anni currentis orbandam esse viro suo, viro illo egregio sacra ei desponsatione divinitus copulato, qui cladem diuturnæ retro viduitatis et mestitiam dulci præsentia sua abstulit, qui quatuor circiter lustris eximia pietate et charitate confovens dilectam suam quamplures pro patribus filios latitia spiritali in C. J. D. N. generavit. O infandam desolationem! O excidium maxime dolorum! O rem miserandam lacrymisque perennibus prosequendam! Merito cor morsibus aestuat doloris acribus,

merito Ecclesia diro transfixa dolore, facie lacrymis suffusa, singultibus exprimit voce interrupta mœstissimam viduitatem, et ex viri sui morte in magnum luctum incidit, jacet in maximo mœrore, videns quod non sit qui consoletur eam. Jure optimo etiam nunc gementes sedent Domini sacerdotes et virgines sacræ, Proceres civitatis, Municipium, omnesque civium Ordines, populusque universus; quoniam vere Joannes omnium Pater tenerimus fuit, humilis, amabilis, mansuetus et pius. Illius mortem secuta est tanta cunctorum afflictio, tantaque consternatio, ut omnium desiderium vix longo tempore et sæcundis rebus mitigari posse videatur. Nos quidem in miserabilibus Reipublicæ et Ecclesiæ temporibus, optimo et præstantissimo principe orbati sumus: ille autem, ut confidimus, e tenebris ac vinculis corporis in lucem libertatemque transegit, et promissam piis omnibus possidet hæreditatem; ita ut mors ipsius, si sortem nostram respicimus, luctu et lamentationibus: siq; vero illius, gaudio et gratulationibus persequenda sit.

Audivistis vitam, vidistis mortem clarissimi Joannis Cagetani; illam integrum apud homines, istam pretiosam, ut pie credimus, in conspectu Domini. Ubi documenta sunt? ubi testimonia publica? ubi æterna monumenta? Interrogate, quæso, viciniam loci quo in lucem editus, et respondebit, puerum Joannem natura factum esse ad honestatem, naturamque ipsam ad virtutem illum peperisse. Iterum interrogate. Quid dicunt? Joannem adolescentia sua non in ludis, sed in angelorum ministerio occupatum, assiduum esse in sacerdotibus assistendis, dum ad sacras Aras tremendum sacrificium celebrarent. Dirigite vocem vestram ad habitatores civitatis Guadalaxariensis: audite responsum, juvenem Joannem nunquam sæculi vitiis indulsisse, inoffen-

so pede, supernæ gratiæ lumine juventutis curriculum transegisse. Rursum percontamini, et intenti auscultate; virum Joannem nunquam incidisse in errores fidei, aut opiniones contra fidem aut ejus puritatem. *Quid amplius?* animi corporisque dotes omnigenos, cum moralis, et politicæ splendore optime illum ad sacerdotale munus divinitus vocatum, verbique ministerio sublimiori dicasse. Talij vitæ sanctitate, tali in dicendo ardore, tantoque pro Dei gloria zelo in suis partibus exequendis se gessisse, ut homines impietate contaminatos ad veritatem, fædissimis criminibus inquinatos ad honestatem; servitute Dæmonis miserrimè subditos ad libertatem, a cupiditate rerum temporalium ad cœlestium bonorum amorem traduxisse doctissimis suis eloquiis divinam sapientiam spirantibus. Sic tempa conclamant, ita asserunt coævi, ita fama perlustratur ac pervagatur, ita generatio proxima et generatio ultima reportabit et juvenes a senioribus audient. Etiam atque etiam quærите a comitibus suis senatoribus. *Quid respondent?* Joannem patrem conscriptum fuisse, qui omnem rerum omnium, quæ ad mores hominum, quæ ad vitam, quæ ad virtutem, quæ ad Rempublicam, quæ ad Ecclesiam pertinebant, cognitionem et scientiam cum dicensi reete, fortiter eloquenterque ratione jungebat.

Credite auditores: Joannes dotibus oratoriis ita prædictus, ut in omnibus suis coævis par illi nunquam inventus fuerit, nec dicendi copia, nec singulari, magnifico et amplio loquendi genere, nec in mirabili modulandi vocem arte, nec in motus corporis dirigendi forma, nec.... Sed *quo vado?* Sciscitamini ex suis æmulis judicium. Cur vero testimonia exterorum requirimus? Vos omnes qui adestis, et omnes hujus almæ civitatis moratores, recordamini illam eloquentiam sedatam, dulcem, gravem, pla-

cidam, simplicem, et veterum oratorum, vel potuis dicam, Patrum primævæ Ecclesiæ simillimam. Sustineamus hic tantulum moræ: *quisquam nostrum aut alienorum aliquando fuit, qui concessionibus Joannis mirabiliter prolatis non commoveretur, et eas, ut divinas non teneret et vocaret?* *Quis fuit frigidus spectator ad audiendam vocem terribilium veritatum?* *quis non trepidatus, dum de morte, judicio, aut pœnis inferi loqueretur?* *Sed tantum civitas mirabilem præconem et quasi divinum auscultavit?* Nequaquam: omnes populi hujus latissimæ Diæcessis, provinciæ dissitæ, longeque disjunctæ, maxima constantia *verbum evangelicum* claritate magna, simplicitateque mira e labiis suis didiscerunt: et ita id frequentius ac perfectius faciebat, ut ministerio prædicationis solummodo dicatum esse videretur. *Quid plura?* Omnia tuetur, omnia seruat, omnia in ordinem addueit, Ecclesiis suæ Diæcessis adest per se, ne turpiter aliorum fraude deciperetur, ministros consecrat, disciplinam universaque restaurat, vel nobis statutis vel antiquorum observantia. *Quo modo hæc perficit omnia?* Attendite fideles: indulgentia Pastoris, qui vim auctoritatis suavitate miscere scit: Patris prudentia, qui suum munus admodum adimplet sine dissimulazione criminis: æquitate judicis omnia æqualiter videntis, solaque ratione ducti: Pontificis constantia, qui paratus est pro salute populi sui Divinum Numen sacrificio vitæ placare: ferventi animarum zelo, qui nec commodum, nec requiem, nec cibum, nec potum desiderat, sed itinerum asperitatem superare, climatum varietates, molestiasque experiri, in montium cacumina ascendere, pluviarum imbribus madefieri, fluminum torrentes trahicere; eximio religionis studio, ardentí Dei amore, prudentia, mansuetudine, humilitate, paupertate, uno verbo, virtutibus omnibus,

quibus subditi recreabantur, et omnes fideles vel inimici status ecclesiastici, illum ingenti plausu, effusisque laudibus prosequabantur.

¶ Quid plura? innumera supersunt adhuc, quibus recensendis, nec mea, nec alicujus oratio satis erit; et mea quidem non finem haberet, si tanti Præsulis singularum virtutum et magnalium gestorum, et egregiorum meritorum affatim vellem meminisse. Non autem tacere oportet posthumum ¡heu! permagnum vero, et ante hunc diem inauditum honorem tam egregio Pastori sponte magnaue Ecclesiæ et reipublicæ nostræ jucunditate paratum ab inclito PIO IX propter eximiam ipsius de Joanne Cajetano mentem, non immerito quidem, verumtamen inenarrabili omnium miratione conceptam. Mechoacanensis Episcopus nunc coram universo catholico in sacro Romano Ecclesiæ Senatu primus Cardinalis mexicanus in clamatus apparere debuisse. Nunc eximus hic Antistes nobis jucundissime recensendus fuerat in parvo illo, sed selectissimo numero virorum sapientia, ingenio, ac virtute praeditorum, ex quibus tam illustris Senatus coalescit: ex quibus et in quos excidunt, et communia suffragia incident supremum Ecclesiæ pastorem designantia; virorum inquam, Summi Pontificatus propter hierarchiam Ecclesiae, limina tangentium; quod non nisi magnis, longisque laboribus apud exteris solet obtineri; quod Reges ipsos Romanae Purpurae splendore pertentat, effundendi causa gloria eximi sacerdotii christiani quod nunquam per remotissimis mexicanæ Ecclesiæ incunabulis, omnibusque Americae Regionibus usque nunc splendescere visum fuit. Illud, auditores, illud Ilme. Domine, illud Mechoacanensis regio, illud, ¡o vos omnes sanctæ catholicæ Ecclesiæ adictissimi, illud, Pastores venerabiles nostrarum omnium Ecclesiarum, illud Religionis, Patriæ nostræ splendo-

ris, cupidissimi, illud ¡proh dolor! fideles et cives, jam paratum erat tempora nostri magni meritissimè cingere, ultimo lauro, vitam illam pretiosam inter tot ærumnas, tot labores, tot anhelitus, totque laudes et virtutes longe projectam, motu proprio regnantis nostri Pontificis gloriosissime coronare. ¡Hoc jam fama patria pervagatum corda nostra mira quadam anxietate, desiderio æstuque tangebat! ¡Ut omnes lentissimum temporis cursum impatiens nosstra sentiebamus! ¡Ut tanti honoris certiores factos esse indesinenter curabamus! ¡Jam prope lux aderat qua Episcopum nostrum novo almoque splendore indutum, Ecclesiæ et Patriæ conspicere et salutare, festinanter adesse videbantur! ¡Jam!... Sed.... ¡O mors, gloriæ, nostræque felicitati infensissima! Illi, nobisque, inimica, invidaque adsitisti; stamina vitæ novæ merentis crudeliter secasti; Ecclesiæ, Patriæque nostræ gaudium arripuisti, spem misere in tumulum projecisti! Tu.... ¡sed quorsum pergo..... hisce vacuis cogitationibus humanæ gloriæ....? ¡Quorsum ego.... his lusis imaginibus?.... ¡Quorsum ego?.... ¡Vanitas vanitatum et omnia vanitas! ¡Quid illi profusset totum orbem humanæ gloriæ irradiationibus implere, si non plus mortalibus, ultra tumulum, nisi virtutibus, fas est penetrare? Pretiosa in conspectu Domini mors justissime agnoscitur et conclamat, non regum profecto, non magnatorum principum, non hujus mundi sapientum, non clarissima sæculi misera, lugentique celebritate insignitorum, non Dueum per illustrium historia laudatorum, qui triumphis ornati gentes ditioni suæ quam latissimæ sumissas habere sunt consecuti, non Cardinalium certe, immo Summum Pontificatum exercentium: ¡quorum igitur pretiosa mors? Arrectis auribus adeste, Christiani auditores, divinis ipsis Aeternæ Sapientia oraculis. „Pretiosa in conspec-

tu Domini mors sanctorum ejus En quod unice cordi nostro conturbato quid solatii præstat: en suavissimum religionis levamen, quod dolori intenso et angori summos cogere debet, si non finem jam, saltem modum imponere. Ille, credite, de terra, ad cœlum advolasse, eximiis virtutibus lucidissimè indutum, Ecclesiæ laudibus cumulatum, et omnium benedictionibus adauctum. Ille regnat in cœlis beatissimam æternitatem arripiens, quiescit nunc et sine fine gaudebit.....

*Quis vero, Æquissime Pater, apud quem non est acceptatio personarum, nec distinctio inter servum et liberum, quis est consiliarius vester? Præclarissimus Joannes, Status et Ecclesiæ columna fortissima. integrum virtutis exemplar, scelerisque purum, Patriæ amabilis et augustæ Religionis propugnaculum, juventutis lætitia, virilitatis honorificentia, senectutis gloria, inter æternitatis umbras ocubuit..... Fuit autem, Mitissime Deus, amore.... an odio dignus? Si ex factis tam magnis, tam egregiis, tamque illustribus nobis sortem ejus præsumere licet; piè credimus cursum feliciter consumasse, bonum certamen certasse, fidemque servasse; ideoque de sede episcopali ad sedem cœlestem, de mitra ad coronam, de vinculis ad libertatem, de labore ad requiem, de periculo ad securitatem, de miserrima vita, si vita hæc peritura dicenda, ad vitam inamissibilem inter beatorum cœtus volasse. Sed si charissimo Antistiti nostro aliquid pœnarum luendum supersit, *Deus, Pater misericordiarum!* pronus ad miserationem esto; *Pater totius consolationis,* exhibe Præsuli nostro consolationem; vide plorantes, exaudi gemitus Ecclesiæ sponsæ, solatum præbe, et absterge lacrymas quæ sunt adhuc in maxillis ejus. Tu qui maculas inter splendidissima scintilliantia et emicantia cœlorum astra,*

et inter ipsas justicias invenis, ne respicias Joannem.... sed respice cruentissimā hostiam illam, quæ olim in Golgotha oblata, suo sanguine omnia peccata delevit, et universum mundum redemit. Fac per tuam piissimam misericordiam, ut mitigatis Joannis ardoribus, ad æterna gaudia ipsius anima perducatur, et in sinu pacis ille pace requiescat. **AMEN.**